

آقا محمد تقی ایمان به غیب

از نظریات الهی و حقایق آسمانی در تنبیه

محقق: حجت الاسلام و المسلمین رضاموسوی

سرشناسه	:	موسوی، سیدرضا، ۱۳۵۷-
عنوان و نام پدیدآور	:	آثار تربیتی ایمان به غیب از منظر آیت الله جوادی آملی در تسنیم/محقق
سیدرضا موسوی.		
مشخصات نشر	:	کرج: لوح سبز، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	۲۱۶ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۹۶۵۲۴۳-۵
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	جوادی آملی، عبدالله، ۱۳۱۲ - -- دیدگاه درباره ایمان
موضوع	:	Javadi Amoli, Abdollah -- Views on faith
موضوع	:	جوادی آملی، عبدالله، ۱۳۱۲ - -- دیدگاه درباره اخلاق
موضوع	:	Javadi Amoli, Abdollah -- Views on ethics
موضوع	:	جوادی آملی، عبدالله، ۱۳۱۲ - . تسنیم: تفسیر قرآن کریم -- نقد و تفسیر
موضوع	:	اخلاق اسلامی
موضوع	:	Islamic ethics
موضوع	:	ایمان (اسلام)
موضوع	:	(Faith) Islam
رده بندی کنگره	:	BP۹۸
رده بندی دیویی	:	۲۹۷/۹
شماره کتابشناسی ملی	:	۶۱۱۴۷۲۱

آثار تربیتی ایمان به غیب

عنوان: آثار تربیتی ایمان به غیب

(از منظر آیت الله جوادی آملی در تسنیم)

محقق: حجة الاسلام سیدرضا موسوی

ویراستار: لیلا بابائی

صفحه‌ها را: امیر ناصری

طراح جلد: مسعود دستان

ناشر: لوح سبز

قیمت: ۴۵۰۰۰ تومان

تیراژ: ۵۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۵۲۴-۳-۵

روابط عمومی انتشارات: ۰۹۱۹۹۰۵۰۴۷۵: عباسی

حق چاپ برای مولف محفوظ است.

سال نشر: ۱۳۹۹

فهرست

۱۱.....	مقدمه
۱۷.....	فصل اول: مفاهیم و کلیات
۱۹.....	ایمان
۱۹.....	ایمان در لغت
۲۰.....	ایمان در اصطلاح
۲۱.....	ایمان به معنای تصدیق
۲۲.....	ایمان با معنای تصدیق توأم با عمل
۲۳.....	ایمان از منظر علامه جوادی
۲۴.....	تربیت
۲۴.....	تربیت در لغت
۲۶.....	تربیت در اصطلاح
۲۷.....	تربیت از منظر علامه جوادی
۲۸.....	اخلاق
۲۸.....	اخلاق در لغت
۲۹.....	اخلاق در اصطلاح
۳۱.....	اخلاق از منظر علامه جوادی
۳۲.....	غیب
۳۲.....	غیب در لغت
۳۳.....	غیب در اصطلاح

غیب از منظر علامه جوادی	۳۴
فصل دوم: آثار تربیتی ایمان به غیب در بعد اعتقادی	۳۶
نوشتار اول: آثار تربیتی ایمان به غیب در حوزه خداشناسی	۳۸
وحدید صفاتی	۴۰
توحید - علم	۴۰
تربیب و تسویق بر طاعت	۴۱
حیا و ادب از حدس خدا	۴۲
استقامت و پایداری	۴۴
توحید در قدرت	۴۵
قدرت در لغت	۴۶
قدرت در اصطلاح	۴۶
اخلاص در دعا	۴۶
رضایت مندی	۴۷
سربلندی از امتحانات الهی	۴۸
توحید در عزت	۵۰
توحید افعالی	۵۶
نوشتار دوم: آثار تربیتی ایمان به غیب در حوزه راهنماشناسی	۶۹
در حوزه نبوت	۷۱
جلوگیری از انحراف اعتقادی	۷۲

۸۰	حریت و آزادی
۸۲	حفظ حریم انبیاء و اولیاء الهی
۸۷	رلایت پذیری
۹۱	منجی باوری
۹۴	مید باور
۹۷	سوم: آثار تربیتی ایمان به غیب در حوزه معاد باوری
۹۸	باور به لزوم آمادگی برای محاسبه
۱۰۱	باور به بی‌ارزایی دنیا در مقابل آخرت
۱۰۵	عقیده به اثرگذاری اعمال بر دیگران
۱۰۷	خوف و رجاء
۱۱۳	جهاد فی سبیل الله
۱۱۵	ملتزم شدن به احکام الهی
۱۱۷	فصل سوم: آثار تربیتی ایمان به غیب در بین اخلاق
۱۱۹	اخلاق فردی
۱۲۰	توبه
۱۲۱	تقوا
۱۲۸	اخلاص
۱۳۴	شکر
۱۴۰	توکل

۱۴۴.....	تسلیم
۱۴۶.....	عبرت گرفتن
۱۴۸.....	کف نفس
۱۵۰.....	توضیح
۱۵۳.....	اخلاق سرادگم
۱۵۳.....	روابط حسن در خانواده
۱۵۵.....	احسان بدین نوع
۱۵۷.....	اخلاق اجتماعی
۱۵۷.....	عدم تجسس در امور دیگران
۱۵۸.....	عدم تمسخر دیگران
۱۶۰.....	صداقت
۱۶۳.....	کظم غیظ
۱۶۴.....	فصل چهارم: آثار تربیتی ایمان به غیب در بعد رفتار
۱۶۷.....	نوشتار اول: آثار تربیتی ایمان به غیب در بُعد فردی
۱۶۸.....	اقامه و حفظ نماز
۱۷۳.....	استقامت
۱۷۶.....	هجرت
۱۸۰.....	خودسازی و تزکیه
۱۸۴.....	شب زنده داری

نوشتار دوم: آثار تربیتی ایمان به غیب در بعد رفتار اجتماعی ... ۱۸۹

انفاق ۱۹۰

نولی و تبری ۱۹۴

امر به معروف و نهی از منکر ۱۹۹

حسار ۲۰۵

ارتباط ۲۰۷

ارتباط ۲۰۸

ارتباط با برادران دین ۲۰۹

ارتباط با امت اسلام ۲۱۰

ارتباط با امام مسلمین ۲۱۱

خاتمه و نتیجه گیری ۲۱۳

مقدمه

از آنجاکه مباحث تربیتی در رشد و تکامل انسان جایگاه ویژه‌ای دارد، تمامی آموزه‌های عقلی و نقلی در رسیدن به این اهداف طراحی شده است. یکی از مهم‌ترین اهداف موضوعات تربیتی، نهادینه کردن آموزه‌ها و پایداری آن‌ها در وجود متربی است. چراکه فرد یا جامعه باینکه آموزش‌های لازم را دریافت نموده، ولی بر اثر شرایط گوناگون و عدم مبانی درست تربیتی، دچار تزلزل و اختلالات رفتاری می‌گردد. از این جهت نیازمند نظارت همیشگی و پایداری است تا در شرایط گوناگون او را از مسیر درست تربیت خارج سازد. با توجه به اینکه بسیاری از حالات و انفعالات انسان درونی و وجدانی است نیازمند مراقبه‌ای همه جانبه و عمیق است، نظارتی که در پنهانی‌ترین خلوت‌ها، مراقب اعمال و حالات درونی او باشد تا بتواند هدف مشخصی را دنبال کند؛ لذا به نظر می‌رسد در امر تربیت اهرمی مؤثرتر و مفیدتر از باور به غیب وجود

ندارد. حضرت آیت الله امام خامنه‌ای در این باره می‌فرماید: «ایمان به غیب به انسان هدف می‌بخشد، و لذا وقتی شما ایمان به غیب نداشته باشید نمی‌توانید یک هدف واقعی قبول بکنید. ممکن است شما بگویند بسیاری از آدم‌های مادی هستند که هدف هم دارند. من عرض می‌کنم: این هدف را باید در آن حائمی محاسبه کرد که احساسات و عادت و نیاز غلبه نکرده باشد و لذا آن جانی که احساسات و عادت و نیاز نباشد، آنجا تلاش یک انسان مادی متوقف می‌شود. بعضی بر طبق نیاز مجبورند تلاش کنند، مادی هم اگر هست باید تلاش کند تا آن را از خودش را برآورد. بعضی‌ها یک احساساتی دارند، مثلاً: احساسات ناسیونالیستی، این احساسات ناسیونالیستی او را وادار به یک حرکت و تلاش فراوان می‌کند چرا که جان خودش را هم از دست می‌دهد؛ لکن این احساسات است، منطقه عقایدی نیست. اگر از یک آدم مادی که در راه وطن، خودش را دارد فدا می‌کند، از رفتنی که در بحبوحه و تنور احساسات می‌گذارد یک نفر او را بکشد کنار و بگوید: آقا شما چرا خودت را از دست میدهی تو بمیری که چه شود؟! می‌خواهی تو بمیری که وطن زنده باشد! وقتی تو نیستی این وطن باشد یا نباشد چه فایده‌ای دارد؟ چرا به چه جهت تو بمیری تا دیگری زندگی کند؟ البته ایسن را مادیگرا اقرار نمی‌کند؛ بلکه اگر به مادیگرا بگویند: در جواب هدف‌های عالی، وجدان و از این چیزها، می‌گوید: لیکن این اعتراف را در گوشه و کنار سخنان هوشمندانشان می‌شود مشاهده کرد.»

در روز عاشورا که امام حسین علیه السلام در غربت محض بود، نه غربت در آن بیابان، بلکه غربت در دنیای آنروز که هیچ کس از آن کسانی که سرشان به

تنشان می‌ارزید کار امام حسین (علیه السلام) را قبول نداشتند و قبول هم نمی‌کردند. یا از روی یک منطق غلط، یا از روی راحت طلبی‌ها و تن‌پروری‌ها، که اگر می‌خواستیم با چشم مادی نگاه کنیم این خون هدر شده بود، در چنین صحنه‌ای یک حادثه‌ای اتفاق می‌افتد و آن کشته شدن حضرت علی‌اصغر است، و حال اینکه مطلقاً هیچ احساساتی انسان را وادار به این کار نمی‌کند، احساسات وادار می‌کند آدم خودش برود عاشقانه در میدان جنگ کشته شود، ما چه احساساتی آدم را وادار می‌کند بچه شش ماهه را ببرد در جنگ؟! وقتی که دانه‌ها را امام حسین (علیه السلام) فرمودند: آنچه که مرا تسلی می‌دهد: «ان ذلک بعین الله» این است که خدا دارد این را می‌بیند و این برای هر انسان معتقد به غیب و به ماورای این مایه تسلی است و این بینش به انسان تلاش می‌دهد، و خصوصیت دیگری که وجود دارد، این است که این بینش هر پدیده‌ای را معنی‌دار می‌کند و انسان را به تفکر درباره‌ی آن پدیده وادار می‌کند. وقتی شما معتقد به عالم غیب هستید و راهی برای دسترسی الهی را بر این آفرینش حاکم می‌دانید، و قائلید که این آفرینش نظم‌ی الهی است پس هر حرکت طبیعی و حرکت تاریخی و انسانی در هر جای دنیا برای شما معنی‌دار دارد، چون لازمه‌ی نظم این است و چون معنا دارد در صدد برمی‌آید تا آن بشناسید و این معرفت انسانی را افزایش می‌دهد؛ بنابراین بینش معنوی و الهی و بینش ایمان به غیب انسان را به بیشتر شناختن جهان و بیشتر شناختن محیط و بیشتر شناختن تاریخ و بیشتر شناختن هر پدیده‌ای از پدیده‌ها دعوت می‌کند. به قول علامه، شهید مطهری «ایمان به غیب آن وقت ایمان به غیب است که انسان يك ایمانی هم به رابطه‌ی میان خودش با غیب داشته باشد؛ ایمان داشته باشیم

که این جور نیست که غیبی هست جدا و ما هستیم جدا، باید به مدد های غیبی ایمان داشته باشیم. شما در سوره حمد می خوانید: **إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ** ای خدای نهان و پنهان! ما تنها تو را پرستش می کنیم و از تو کمک می گیریم، از تو مدد می گیریم، از تو نیرو می خواهیم. (این استمداد است) در راهی که می رویم، این نیرو هایی را که تو به ما داده ای به کار می اندازیم؛ ولی می دانیم که سر رشته تمام نبرها درست تو ست، از تو قوت می خواهیم، از تو مدد می خواهیم، از تو هدایت می خواهیم.» خلاصه اینکه ایمان به غیب آن مرز اصلی و شرط اول تقواست.

سید رضا موسوی

تابستان ۱۳۹۹